

Tað er lív at ferðast

Marchfeld, ein vígvøllur

Triði partur av ferðafrásøgnini hjá Niels Juel Nolsoe úr Eysturriki.

Fyrsti og annar partur vóru í blaðnum 12. og 19. desember.

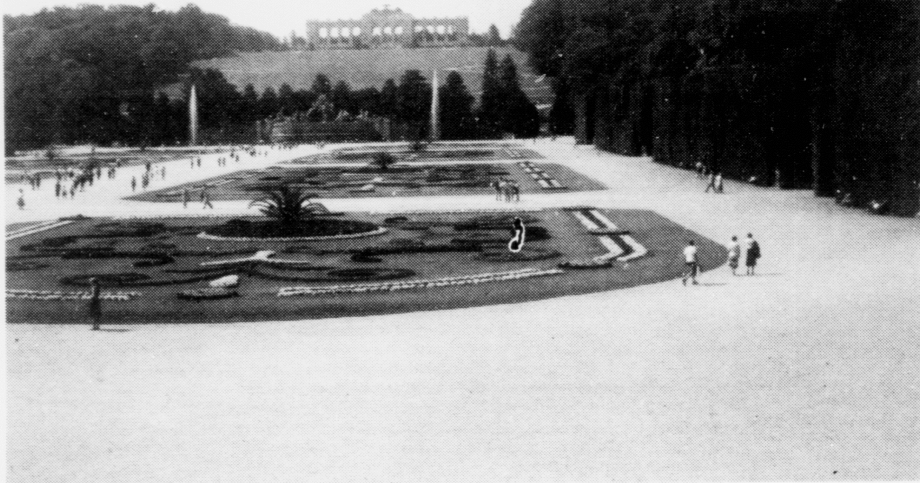
Fjórði og seinasti partur kemur komandi leygardag.

Ein dagin koyrdu vit eystureftir, við kós mti Hainburg, ið liggur á markinum til Ungarn. Í Hainburg siggjast enn leivdir av verjugørdum, rómverjar bygdu móti húnun.

Vit koyrdu yvir um Donaubrücke, og vóru nú í tí søguliga landslagnum Marchfeld, á norðurbreiddanum á Donau.

Sum so mangar aðrastaðir her eysturi í landinum, so eru her blómandi kornakrar, so langt eyga røkkur, men henda jørd er vætt av mannablóði, sum fá onnur stóð í Europa. Ti júst her eru fleiri ræðuligir stórbardagar farnir fram, hvørs úrslit finga avgerandi týðning í søguni.

Her á Marchfeld var tað att Marcus Aurelius, keisari, sumi árinum 170 e.k. var komin norður um Donau við 150.000 vælvandum rómverskum legionerum, fór í bardagar móti markomannarum og vann á teimum. Hann ætlaði so at gera hetta øki til rómverskan landslut, men tað varð av ongum, ti tað var eisini ófriðaligt aðrastaðni í ríkinum, og boð vóru eftir keisaranum. Donau var tí verandi mark

Parkin við Schönbrunn

millum Germania og Imperium Romanum.

Ein annar stórir bardagi var eisini á hesi fløtu 16. august 1278. Tú koyrir norður eftir gjøgnum hetta slætta lendi, har kornið stendur so staðið á akrunum, móti bygdini Jedenspiegel. Løgið er tað, at tað her á hesi fløtu ikki skal vera ein minnisvarði, sum sigur frá, at her var tað, at Ottokar, kongur av Böhmen, og Rudolf av Habsburg, ið var týskur kongur, hittust til bardaga, har Rudolf sigraði og gjørdist tann fyrsti keisarin í tí habsburgska ríkinum, ið stóð

við líka til 1916, í umleið 640 ár, tá tann seinasti habsburgarin, Karl I., legði frá sær. Tá ríkið var størst, hevði tað eina vidd uppá 18500000 km².

Nevnast kann eisini, at tá Rómverjaríkið var størst, hevði tað eina vidd uppá 2.700.000 km², og tað var til frá 396 f.k. til 476 e.k., altso í 872 ár, tá tann seinasti vesturrómverski keisarin fall.

Men teir aðrir blóðugir bardagar eru eisini farnir fram her í Marchfeld, og tey stóðini kanst tú beinleiðis vitja.

Aftaná fronsku kollveltungina og líka fram til

1815 herjaði Napoleon í Europa, og Eysturriki slapp heldur ikki undan. Aftaná sigurin við Austerlitz var hann fyrstu ferð í Wien.

Aðru ferð, hann kom aftur til Wien, var í 1809. Hann ætlaði sær í bardaga við tann eysturrikska herin. Men herurin, 100.000 mans, var rýmdur og stóð nú norðanfyrir Donau, í Marchfeld, og hevði oyðilagt brúgvarnar um ána. Men franskir verkfrøðingar bygdu 4 brúgvir, fyrst av sunnar breidda yvir á teirru litlu oynna Lobau, í Donau, og hagani aftur 4 brúgvir yvir á norðara breidda. Franski herurin fór yvirum, og tað kom til blóðugar bardagar við bygdinar Aspern og Esslingen. Tann eysturrikski herurin var undir leiðslu av Kar, erkahertoga, og Napoleon var illa kroystur og mátti taka seg aftur, yvir á oynna Lobau. 1.000 franskir hermenn lógu eftir á.

Á Lobau summaði keisarin seg einar 2 mánaðir, meðan hann drog herlið saman allastaðni úr Europa. 4. juli 1809 fór hann fyrri aðru ferð, á náttartið og undir ræðuligum skotríðum frá figgindanum, yvir um Donau, og skipaði seg til bardaga á Marchfeld. Hesin bardagin er kendur í søguni sum Bardagin við

Wagram, og hesin býurin liggur enn her á fløtuni.

Aftaná bardagan fóru Napoleon og marskallar hansara aftur til Schönbrunn, tað ediliga slotti í Wien, til tað skemtiliga livi, ið har var, meðan aftur í túsundatali av fronskum hermonnum lógu eftir á. Tilíkt nam ikki við Napoleon.

Uttan beinleiðis at missa teg sjálvan burtur í hugaheimipum, mást tú undrast yvir teirru menning, ið er farin fram hesi 1800 árin, frá tí at rómverskir legionerar, við svør í hond, á hesum fløtum bardust móti teim villu germanarum, sum í eygum rómverja vóru barbarar, og fram til dagin í dag, hvar tú sjálvur, ein bilturistur úr Føroyum, tryggur kann ferðast á somu fløtum.

Streman menneskjans, evnum tess fyrri at takka, eftir at røkka einum búskaparliga, listarliga og andliga hægri plani, hevur sett hesa menning í gongd. Hevur hon fært bæði sorgarleikir og socialar ójavnar við sær, avdúka tað illa, sum eisini er í menniskjuni, so hevur hon tó eisini fært til stór úrslit, mannaættini at gagna, og har rómverskar galeir í sini tíð, við trælum við áramnar, knógvað seg so langt norður, at tær vóru á hædd við Orknoyar, har sita vit nú

umborð á einum nýmótans ferðamannaskipi, meðan bilurin stendur niðri á dekkinum, til reiðar at føra okkum suður ígjøgnum Europa, at vitja tey stóð, hagani nógvir grundleggjandi partar av mentan okkara stava frá.

Stundin er væl komin til at venda aftur til verunleikan, frá hesi hugans snarferð gjøgnum nakað av tí søgu, sum er knýtt at hesum staði. Tað itøkiliga er, at tú stendur við bilinum á einum síðuveg, millum kornugar akrar, og at tað regnar. Úti á høvuðsvegnum hasta bilar framvið, og sunnanfrá, frá Donau, hoyrist surran frá einum togara, sum beint nú fer niðan eftir ánni, í tí harða mótrákinum, við tveimum lektarum aftur úti.

Tað rekur fram fyrri teg eitt ørindi úr yrking Janusar um Tormóð Kolbrúnaskald:

Líðin dagur líðalangur tagnaður er øksnagangur, økt er tal á kappagrovum lokið stríð á Stiklastøðum.

Tú kemur væl ongantið aftur her á leiðir, so tú drálar við at fara, ti tað er framvegis onkur, tú í huganum fegin vil hitta. Og so varnast tú teir. Kanska koma teir tvisporandi vestanfrá, øksl móti øksl, og feigdina bera teir við sær, kanska koma teir á knørri teirra omaneftir Donau, ymist er, sum søgurnar siga frá, men tað eru Jukagarparnir Hogni, Gunnar, Hjarnar og Gislí, á veg til Húnalands at vitja Guðrun, systrina, og Artala kong, tann forløgstunga ferð teirra, hagani eingin kom aftur.

Henda leiðin fram við Donau, frá Passau á markinum mót Týsklandi og til ungarska marki, verður her í Eysturriki eisini kalla Niebelungenstrasse. Í týsku søgnini, das Niebelungenlied, fóru Burgundarir, ella menn av Jukagørdum, eisini henda veg til Húnalands. Flestu fólkaslag í germanska heiminum hava ognad sær søgnina um Jukagarp og brogd teirra, og føroyska dansinum hevði vænta nógv, høvdu vit ikki Sjúrdakvæðini.

Eisini Richard Wagner fann í hesi søgnini tilfarð til veldugu opera-triologi sína Niebelungen Ring, og hjá honum, sum í Sjúrdarkvæðunum, hevur gullið, sum banning hvílir á, ein týðandi lut í leikinum:

Mikið mundi Sjúrdur gullið ognast t? tí hann vá tann fræmarorm á Glitraheiði lá.

Mozart standmynd í Wien